

ГЪАЖИБАЛА КЪАФЛАНОВ

МѸШТУЛУХ

ГЪАЖИБАЛА
КЪАФЛАНОВ

Муштулух

ШИИРАР

АЗЕРБАЙЖАНДИН
ГЪУКУМАТДИН НЕШРИЯТ
БАКУ — 1974

«ЛЕПЕЯР» ДАФТАРДАЙ

Гъажибала Яргунви Къафланов 1938
лагъай йисуз Къусар райондин Яргунрин
хуьре дидедиз хъана.

Адан шиирар пудкъадлагъай йисарилай
башламишна алманахриз, журналриз, газет-
риз акъатзава. Шаирдин са бязи шиирар
кIелдайбуруз лезги чIалан дерсликрайни
таниш я. Гимийра кIвалах авунихъ галаз
алакъалу яз шаирдиз са шумуд вацIалай-
ни ирид гьуьлелай сирнав авун, советрин
яхиурни цIудалкъван шегъеррани, къецепа-
тан уьлквейрикай Болгаристанда, Италияда,
Франсада ва Тунисда сиягъатар авун къис-
мет хъана. Гъа ибуруни адан дуьньяакунриз-
ни яратмишунриз къетIен таъсир авунвайди
и кIватIалда гъатнавай шииррайни аквазва.

«Муштулук» жегъил шаирдин сифтегъан
кIаб я.

Секин тушиз
гъерекатда авазва куьн, лепеяр:
Белки зун хъиз
гележегдиз рахазва куьн, лепеяр?!

Ф И З В А Х И Я Л

Шумуд йис я, зун гьуьлеллаз
Хияларни лепейраллаз,
Гагь кIватI хьижез, гагьни чкIиз
Авач кьарай и зи рикIиз:
Физва хиял зи ватандиз
Лезгистандиз, Лезгистандиз!

Зун рулунихъ галазва кье
Чи гимида гьуьлуьн рекье,
ТIурфандиз гьич тамаш тийиз
Кьунва за рул гьиле кIевиз...
ТIурфан, тIурфан, пехьи тIурфан!!!
Гимидиз гьич гузвач аман:—
Са патакай ягьай лепе
Муькуь патай хкудиз,
Гатаз ракьар кьакьудиз.
Вилик кьилий атай лепе
Кьулухъ кьилий ахкьатзава,
Чи гимини гьадан кIеник
Акатзава, хкатзава:
Физва хиял зи ватандиз
Лезгистандиз, Лезгистандиз!

ГЪУЪЛУЪН ШАГЪВАР

— Вуч я и женг, турфанни-гар
Гимид кьенез ацахъзавай?
Алахънани вири вацлар,
Хезер гъуьлуьк какахъзавай?
Алахънани Кьулан вацлни
Шагдагъдикай авахъзавай,
Лезгистандин саф ятар гваз
Хезер гъуьлуьк акахъзавай?..
— Лугъуз суал гайла рикли
«Ваъ! — лугъузва шаир рикли,
Туш! — лугъузва шаир рикли.
Гъуьле физвай и женгини
Ватандикай хабар гузва,
Зегьмет къачуз гьекьедавай
Инсандикай хабар гузва».
Физва хиял зи ватандиз
Лезгистандиз, Лезгистандиз!

Сагъламвилини даях я вич, гъуьлуьн шагъвар
Къабулайдаз къаймах я вич, гъуьлуьн шагъвар.
Гъар са гъуьлуьн, миъи, миъи, мадни миъи
Къийметлу тир дамах я вич, гъуьлуьн шагъвар.
Вири талрин дарманни я, эвез тежер
Духтурривни уртах я вич, гъуьлуьн шагъвар.
Вирибуруз лугъузва хьи: «Ша мугъман хьухь!»
Йифиз-юкъуз уях я вич, гъуьлуьн шагъвар.

КАПИТАНДИН ЖАВАБАР

— Вуч кІанзава гарариз
Виликай къвез гимидин
Алахъзавай акъвазриз?
— Ахтармишиз кІанзава
Вилик финин къуватар,
Муьмкинвилер ийиз дар...
— Вуч кІанзава гарариз
Къулукай къвез агакъиз
Румар гузвай гимидиз?
— Куьмек гунин къуват гваз
Агатзава са дуст хъиз.
— Вуч кІанзава цифедиз?
— Ава адаз пис ният
Хуьда чна эгътият!
— Вуч кІанзава тІурфандиз?
— Алахъда ам гъамиша
Ваз ви уьмуьр масанриз...

КЪУЛАН ВАЦІУЗ САЛАМГУЗ

Йифер-йикъар сад са-садак акадриз
Хезер гъуьле экъвезва зун, экъвезва.
Зегъметдин гъед и уьмуьрда суракъиз
Гъар чипІина къекъвезва зун, къекъвезва.
Гъиник фейтІан, гъар атайла къаншардиз
Гъазур я рикІ, Къулан вацІуз
Чи гимидай салам гуз.

ВАЦРАН СА ПАИ

Варз ала

кьилел Истамбулдин
цава кьакъан,

Варз ала

кьилел Истамбулдин
цѳувад ѳикъан.

МискІнар,

минараяр,
ва гьакІ... Уьскуьр дере

Тамаша гьа

гьикІ хьанватІа
гьадан кІеник ишигълаван!

Варз ала

кьилел Истамбулдин
цава кьакъан,

Варз ала

кьилел Истамбулдин
цѳувад ѳикъан;

Кьабулзава

гьадан экв
кІвалери —

Пуд гьавадин,

цѳуд гьавадин.

РикІери:

агъайрин

ва лежберрин.

Вацран са пай

аквазва квез

Лепе гузвай

пайдахдални туьркерин;

Къуй алакърай

гьадалайни

Экв ракъуз

вичин

Туьркиядин

гьар са рикІиз,
гьар са пипІиз!..

ЭГЕЯН ГЪУЪЛЕЛАЙ АФИНАДИЗ

Салам,
    салам рехи Афина!
Глезосан рикI авай
    салам, чIехи Афина!..
Къабула зи салам;
    Глезосрин хъиз
Гужлу я зи рикIе
    муьгъуьбат Ракъиниз, —
Чун стхаяр я,
Гуьзел Афина
    ви рухваяр я.

ГЕНУЯ ВА АДАН СУРАР

Чархарани рагара
ЭкIя хъанва Генуя,
Шадлухрани гъамара
Къе чIаганва Генуя.

Гъамлу я ки, рикIел хкиз
Философар, алимар..
Гъамлу я ки, тамашиз
Виш йисарин сурариз.

Ам шад я ки, эбеди
Вичи хуьнал и сурар.
Акурдини шад жеди
Сурараллай гъайкалар.

Гъайкалар туш, гъайкалар
На лугъуди чан ала!
Къегъалар я, къегъалар:
Виш ийсарин ван гала...¹

---

¹ —Генуяда дуньядиз машгъур сурарин музей ава.

ВЕЛОПУЛАДИЗ*

Ван твамир на
кузватІани,
Йиферез вун
цай кјуна
Зуьгьере гъетрел
ашукъ яз...
Зи муьгъуьбат
гужлу я,
Зазни ава
жуван кІани
Лезгия!
Аквазва заз
йифериз ви
рикІин ялав,
Йикъаризни
а рикІелай
Алахъзавай
гум, чулав.

* Велопула — Аралух гъуьле гъамиша кузвай вулкан (Италия).

Вучиз-вучиз
Зуьгьере авай,
тек йифериз
Аквазва заз
ви рикІин цай?
Вучиз-вучиз
Зуьгьере таквар
йикъара
Туьхъуьнзава
гъа рикІин цай?
Зи муьгъуьбат
гужлу я,
Зазни ава
жуван кІани
Лезгия!
И рикІелай
алахъзава
ГъакІ йифизни,
гъакІ юкъузни
михъи цай:
Акварлани,
такварлани
зи Лезгия.
Яргъа женвай,
зун адавай
Мадни къати
жезва рикІин цай,
кІанивилин цай!..

КІАНИБУР

Гьуьлуьн кьене накьвар я
Корсика—Сардиния:
Кіанибуруз ухшар я
Корсика—Сардиния!

Франсуз гадани
Италянви руш,
Кіан хьун са-садаз
Жедачни бес рикіиз хуш!?

Эквер гузва маякри!
Кіанибурун вилери хьиз.
Эвер гузва маякри
Хуьз муьгьуьбат лап михьиз...

Капитанар-морякар!
Пис ківалахди рикі хада:
Энгелармир гїмияр
И адайрин арада.

---

¹ Эквер гузва маякри—Корсикадинни Сардиниядин кьунши патара маякар ава.

АЛАКЪИЧ ВАЛАЙ

Алахьмир вун
                                чуьнуьхиз,
Гуьзелвал
                                тебиатдин;
Гужлу ракьинин
                                кїаник нурарин
Терг жеда вун,
                                терг жеда!
Алакьич валай
                                экуь йикъакай,
Ийиз мичіи йиф,
                                эй чулав циф!!

ЮГЪ ХЪУРАЙ

Асиядин, Африкадин ва Латиндин
Америкадин гьелени лүкүвиле амай
халкьариз.

Куьз герек я

мичи йифер —
бахтар чьнуьхдай,

Низ герек я

пичи йифер —
вахтар чьнуьхдай?

Чилин ванел

гьар декъикъа

Йиф галачир

югъ хьурай!

И кар патал

бес тахьайта
Ракъинин экв,

Къуй Ракъини

вичиз юлдаш и зи рикъини

тухурай —

Чилин ванел

са адет яз
йиф галачир югъ хьурай!

АФРИКАДИН НАКЪВАРАЛ

Африкадин накъварал
Эвичидайла гимидай,
Зи япарихъ виликай
Суалдин ван галукъна
Камни цава амукъна:
— Вун дуст яни, чи душман
Лагъкван вуна, эй инсан?!
Ихътинди тир зи жаваб:
— Зун куь дуст я, квачиз таб,
Совет уьлкве зи Ватан
Хайи квални Лезгистан.
Къуй нарагъат тахьурай
Къе рагъат яз ксурай
Лулумбаяр—игитар
Михьиди я чи къастар...
Куьтяхнач за эхир гаф
Африкади рикъияй саф
«Ша, ша!» лугъуз гьарайна
Чими къужах ахъайна!
Африка вич диде яз
зун са аял,
Гими къеб хьиз хъана заз
фена хиял...

ДИДЕДИЗ МУШТУЛУХ

«Мад садрани
                    чили ванел
Дяве жедач,
                    зи диде:
Ислягъ я дуьня!
Мад садрани
                    Лулумбайриз
Ажал къведач,
                    зи диде:
Уях я дуьня!
Гьар са халкъдив
                    агакьда
Ракъинин нур!!!»
Гьакъикъатдиз элкъведай
Им ахвар я заз акур.

ГЪУЪЛЕЛ МАРФ

Секин я гьуъл, гар хъанач
Экуь я цав, циф авач.
Яд цIалцIам я атIлас хъиз
Гьидаз кIандач тамашиз?!
Гьайиф, гьайиф марф къвана
АтIласдин чин кукIварна...
«Агъ» алахъна рикIелай
ИкI лагъана кIевелай:
Гьуълериз марф герек туш
Чилериз вун жеда нуш.
Зи Ватанда къурагъвал
Къекъвезва ки са завал:
Фад гьарайдиз агакъа
Са хийир гуз алакъа!..
НикIер, багълар шад хъурай
Берекат квай гад хъурай!

БАЛА ХЪИЗ

Хезер гъуьлуьн вили ятар хурув падиз
Кефер патахъ физва гими кьезил-кьезил.
Тамашайла рехи буба—зи Шагьдагъдиз
Рикли ванда:
— Ша гимидай хкадара кьецил-кьецил.
Риклиз кланда:
Са гъед хъана Кьулан вацлай сирнав йииз,
Гъа Шагьдагъдин хура гъахъиз, бала хъиз...

ЛУВ ГУН ЦАВУЗ

Юрий Гагариназ бахшзава

Ацланва цав, рапI-рапI гузвай гъетерив
Ацланва цав, агъзур-агъзур сирерив.
Чилиз уьмуьр бахшзавай Рагъ цавава,
Йифен гуьзел—Варзни галаз гъанава:
Лув гун цавуз, цавуз лув гун, ша дустар
Ислягъвилини пайдах тухун, ша дустар!

ГЕНЕРАЛДИН КЪИНИКЪ

(Магъмуд Эбилов кечмиш хъайила)

1

Баку шегьер ясда ава
Мазуканрин ванерик кье:
Азиз Магъмуд куьч жезава
Къуьнераллаз гьатна рекье.

Мазуканрин къенерайни
Ясдин ванер акъатзава,
Гьикъван элдин вилерайни
Кузвай марфар авахъзава!

Эхиз жезвач чилеривай
Хъиткъинзава муркларни кваз,
Герек тирни и муьсибат —
«Агь» алахъиз риклер дакIваз?!

Азербайджан ва Лезгистан,
«Магъмуд!» лугьуз шехъзава ки,
«Гьиниз фена чи къагьриман —
Умуд?!» лугьуз шехъзава ки...

2

Баку шегьер ясда ава
Мазуканрин ванерик кье:

24

Азиз Магъмуд куьч жезава
Къуьнераллаз гьатна рекье.

Къуьнераллаз... къуьнераллаз
Вуч хъсан тир физвачиртIа
Ихътин сефер, кIан я ки заз
Гьич садазни хъаначиртIа.

Лугьуда ки, бязибуру
Къуьнераллаз фейиди гьич,
Лугьуда ки, ахътин инсан
И дуйнядиз хуькведач вич.

Вуч залан я, вуч залан я
И хиялар фикирдиз гьун?!
Ярх хъанвайди къагьриман я
КIан я рикIиз ам къарагьун.

3

Баку шегьер ясда ава
Мазуканрин ванерик кье:
Азиз Магъмуд куьч жезава
Къуьнераллаз гьатна рекье.

Гуьллейривай, бомбайривай
Магъмуд рекъиз алакьнач дуст,
Бес гьихътин са къуватдивай
Ийиз хъана адан рикI суьст?..

25

Акьван залан са хабар фад
Чи уьлкведиз чкIана ки, —
Магьмуд чидай гьар са касдин
РикIе раб хьиз акIана ки!

Чилер, цавар хьана шерик
Ихьтин зурба яс акурди.
Ажалдини лагьана икI:
— Им вуч кар тир за кьурди?!

Э п и л о г

Акьван хуьрер ва шегьерар
Хвейи инсан рекьидани?
И дуьняда кьагьриманар
Гьар камунай жегьидани?

Минет хьурай, инсанар квез
Гьич лугьумир: «Кьена Магьмуд»,
Гьахь лагьайтIа, дуьз лагьайтIз
Гележегриз фена Магьмуд...

Я Р Г У Н А Р

Рекьер сив ви кьужах я, Лезгистандин
Гьа кьужахда рикI алахьда инсандин.
Кьизил гуьлер зурзаз кьвазна салара
Билбилд мани кьвазарзавач тарара.

Вахь галкIанва, за ийизвай гьар кIвалах
Ваз тамашна за гузвайд я, гьар дамах
Чир хьухь ки ваз, за авуртIа са гьунар
Ви сагьлугьдай ийизвайд я, Яргунар!..

Гьар са рикIиз эсил женнет ватан я
Ватандивай чара хьай рикI пашман я:
Вирдалайни я заз масан, Яргунар
Чан жуван хуьр, хайи ватан, Яргунар!

К Ъ В Е Д А Р

Атумир дуст, тахъай бегьер таралай
Къуй тефирай ви зегьметар гаралай.

Чуру, мичи рекъера
Твамир на жув клевера!

Артух тамагъ
Я ваз гунагъ!

Къене ахтармишунрин
Хъсан уьмуьр ава ширин.

Дустари заз ругъ гузва
«Яшамиш хъухъ!» лугъузва.

Хуьдайбуру яргъи кикер
Чуьхуьдайд туш чпи пекер.

Алахъайди фад-фад ягъаз
Лишандивай жеда яргъаз.

Гъикъван гзаф квадрайтла вахт
Гъакъван тимил жеда ви бахт.

Гъар лепедив са мани гва гъуьлерин
А манияр маналу я, лап дерин.

К Ъ У Д А Р

Клан ятла ваз Ракъинив къван хкаж жез
Ви зегьметди нур чкIуррай рикIериз.
АкI хъурай ки, несилрини тух тежез
Къуй тамашрай гъа вун фейи рекъериз!..

Гзаф кIвалах авайла
Вилиз ахвар къведани?,
Тара бегьер тагъайла
РикI архайин жедани?!

Чуру крар авур касдиз
Ичкидикай куьмек жедач,
Къегъал касдин карни, тIварни
И дуньяда гъелек жедач.

Герек тучир са кIвалах
Авуникай вуч хийир?,
Сад лагъана кьил цла
Акьуникай вуч хийир?!

Дидедин нек гъарам жеда
Дидедин чIал квадрайбуруз,
Элдин туьгьмет тIарам къведа
Бубад бармак гвадрайбуруз.

Ватан маса гайи са кас
Чилерини кьабул хъийич,
Ватан маса гайи са кас
Къуй квадаррай тIурфанри вич!

Чи Шагьдагъдин шагьварди
Сагъламвални гана заз,
Ахъайдамаз дакIардай
Ширин ахвар гъана заз!

**«КІАНИВИЛИН НЕХИШАР»
ДАФТАРДАЙ**

К Ъ У Д А Р

Цава гъетер авачиртІа
Чилел эквер аватдачир,
Вун зал дуьшуьш хъаначиртІа
Зун бахтуник акатдачир.

Хъуьрез-хъуьрез вун зи патав агатна
И рикІелай хажалатар алатна;
Лагъана за: «Гъинай атай бахт ятІа
Яраб зун кье хушбахт жедай вахт ятІа?!»

Зун куьчедиз экъечІзава
Вун булахдал кьведани яр?
РикІ мурадлив ацІанава
Чавай кье гаф жедани яр?

Са цуьк гвайкъван патав зи
ГъикІ хъана за кьатІанач?!
Са масада тухвана
Гъайиф ки за атІанач!!

Зи къадир ваз чир хъайитІа са юкъуз
Жув ягъалмиш хъайидакай рахамир.
Гъар камуна цІай илисиз лап ужуз
Зи рикІ жува кайидакай рахамир...

Ярдин рекъе цѣузни-вацѣуз тефидайди заз яр жедач,
Гьар акатай четинвиле акѣидайди заз яр жедач.
Дуьня женг я, майдан генг я, дуьня женг я, майдан генг я
Ярдин рикѣик яб акализ течидайди заз яр жедач.

Икъванни фад, икъванни фад
Буна зи рикѣ хана гуьзѣл,
Чир хьанач заз икѣ жедайди
Зун ягьалмиш хьана гуьзѣл!

Багьдин девлет тарар я
Рушан абур чѣларар я,
Атѣайбуруз чпин кифер
Мад ахквадач ахьтин кефер!

Сив ахьайиз гьетери
Кьабулдай хьиз гьуьлуьн ятар
Гьижранара ара датѣуз
Кьабулзава за ви тѣвар...

Тух жедач зун ви вилериз килигунвай,
Саф муьгьуьбат рахазва заз а вилерай.
Ви вилериз тамашинвай зун тух жедач
Гегьенш уьмуьр аквазва заз ви вилерай...

ПОЧТАЛЮНДИН МАНИ

Вуч аватѣа, аватѣа
Кьужах-кьужах чарара,
Вуч аватѣа, аватѣа
Чи инсанрин крада?..

Рикѣер хадай гьич са чар
Зи чангадиз татурай,
Рикѣер хадай инсанар
Дуьняда заз такурай!

Вуч аватѣа, аватѣа,
Кьужах-кьужах чарара,
Вуч аватѣа, аватѣа
Чи инсанрин крада?..

Гьар са чарце куз хьурай
Муьгьуьбатдин ялавар,
Гьар са чарци кьуй гурай
Кѣанивилиз кьилавар!

Вуч аватѣа, аватѣа,
Кьужах-кьужах чарара,
Вуч аватѣа, аватѣа
Чи инсанрин крада?..

А чарар фад агакьрин
Сагьибрив за датана,
Къуй лугьурай вирида:
«Къе мад шадвал атана!..»

ГЪАР ГЪИНИЗ ЗУН ФЕЙИТИАНИ

Лезги рушариз бахшзава

Гъар гъиниз зун фейитиани
Гъар гъина зун хъайитиани,
Шагдагъдивай магнитди хъиз
Зун вичихъди жезва члугиз.

Адан куквал къвазна кивачел
Лацу партал алаз вичел,
Лезги руша йифиз-юкъуз
Эверда заз «хъша» лугьуз.
Циф гатазва киферини
Экв ракъузва вилерини...

К Ц І А Р

Куьчейрай ви Шагьдагъдин
Жанлу шикил аквазва,
КцIар, КцIар, чан КцIар
Вун зи рикIе авазва.

Шагнабатдин авазрин
Гьар куьчедай ван къведа
КцIар, КцIар, чан КцIар
Акурдаз вун кIан жеда!

Берекатлу чувллери
Ахъайнава кйужах ваз,
КцIар, КцIар, чан КцIар
Гузва вуна илгъам чаз.

«ЛЕЗГИЯ» ТІВАР АЛАЙ ГЪЕТЕР

Рехи Шагьдагъдин килел
Нур гудай са гъед ала,
РикIиз масан къвед ала.

Лугьумир алач чилел,
Ятарик Кьулан вацIун
Гьахьтин гуьзел гъед гала.

Ава дустар, килига:
Гьахьтин са гъед рикIени
Зи уьмуьрдин рекъени...

ГЪИДАЗ КІАНДАЧ

Ярдихъ галаз кьве гаф авун гьидаз кІандач
Ал кьизилгуьл вилиз акун гьидаз кІандач?!

Чилин ванел уьмуьрдикай леззет кьачуз
Жуван Ватан лап гуьзел хьун гьидаз кІандач?

Берекатар пара хьурай, ша кар акван
Буллухвилер, шадлухвилер гьидаз кІандач?

КІвалах ая, гумрагъ жеда, зи азиз дуст
И дуьняда кьуьзуь тахьун гьидаз кІандач?

Агалкьунрин лувараллаз вили цава
Са лекьре хьиз жува лув гун гьидаз кІандач?

Гьажибала, ван хкажна са мани лагъ
Баркалладин ванер атун гьидаз кІандач?!

КИФЕР ХРАЗВАЙ

Са руша кифер хразвай
Зи вилериз ам аквазвай:
Юкь шуькІуь тир, цІвелер яру
Муьгьуьбатдив ргазавай
Вилер цІару, вилер цІару!

ГЪАМИША ВАХЪ ГАЛАЗ

Шагдагъдин цуькверин атир гузва заз вуна
Са уьмуьр, хуш ва цийи тир, гузва заз вуна.
Гуьзел! Фимир саниз, зун инал ялгъуз туна
Зи яр! Гъамиша вахъ галаз экъвез кIан я заз,
Зи рикI! Гъамиша вахъ галаз хъуьрез кIан я заз!..

ЧУН КЪВЕД САНАЛ

Шадвилинин хушбахтвилини ачар гва вав зи
Еке уьмуьр, бахтлу, уьмуьр, жедайд я заз къвалав ви.
Фида чун къвед гъил-гъилеваз, уьмуьрдин рекъерай
Ири селлер муьгъуьбатдин, авахърай рикIерай!
Къуна са рехъ, гъакъикъи ва мягъкем тир,—эбеди
Ара датIуз, чун къвед санал хушбахт жеде... жеде!

МЕХЪЕРИЛАЙ КЪУЛУК

Суал:

Катдай вучиз вун закай
Зи цуьк, сифте йикъара?

Жаваб:

Тамам чириз кIанзавай
Ваз зун гьикъван кIан ятIа.

Суал:

Камунал зи, кам эцигна
Игила вун ава вучиз?

Жаваб:

Къалуриз кIанз, тирла нубат
За ваз хуьзвай муьгъуьбат!!!

УЪМУЪРДИКАЙ СА МАНИ

Игит дидейриз бахшзава

Жегъизвачир сакIани
Уьмуьрдикай са мани.
Зун кIевелай къекъвена:
Радиодихъ ацукъна
Чилин шардал «элкъвена».
Муькуь кIваляй и чIавуз
«Лай-лай»дин ван атана
Зи пашманвал атIана...

ГУЪЗГУЪДИКАЙ ВУЧДА ВУНА

Гуъзгуъдикай вучда вуна
Зи кьве вил ваз гуъзгуъ хьурай,
И вилерай гуъзел Суна
Къуй гьамиша вун акъурай!

Зун инжикли хьана вакай
Акъвазайла гуъзгуъд вилик,
Минет хьурай ваз зи патай
Мад гуъзгуъ гьич мийир гьилик.

БУЛАХДИН РЕХЪ ХВЕНА ВИЛИВ

Булахдин рехъ хвена вилив
Белки зи яр кьведа лугъуз,
Цуькверин кӀунчӀ кьуна гьилив
Ярдиз хвеша жеда лугъуз.

Гьикъван рушар кьвез-хьфена
МичӀи хьана—яр атанач,
«Агь» алахьна рикӀ ифена
Кефи хана яр атанач.

Фикирна за: белки ярди
Цин чкадал нек хьвазватӀа?
Фикирна за: белки ярдиз
Маса булах жагъанатӀа...

ЗУН АХВАРАЙ ГЕЖ АВАТНА

Зун ахварай геж аватна
Жуваз кІани цуьк ажунач.
Дердер-гъамар рикІе гъатна
Уьмуьрдикай дад амуькнач.

Гьикъван вахт я, йифиз-юкъуз
Ахвар закай гагъатзава,
«Садра хъайтІан ахкван» лугъуз
РикІи гъа цуьк суракъзама...

КУЗ ЖЕДАНИ

Зун бегелмиш туширтІа ваз
Бес вучиз чун таниш хъанай?
ТахъайтІа ваз лап эвелдай
Къаст авайни, зи рикІ хадай?

РикІ хун патал таниш хъуниз
Хъсан мана гуз жедани?
Цуьк атІана регъятвилив
ЦІуз вегъена куз жедани?!

РИКІКАЙ МАВЗОЛЕЙ

Ажалди кѐ ви азиз чан кѐачуртла
Жендек чили магнитди хьиз чугуртла,
Зи рикіивай кѐатламишиз жедани
Вун чилерив вугуз кѐимиш кѐведани?!
Лап кѐати женг члугвада за, тагуз рей
Хьун патал ваз, зи рикіикай мавзолей!

ВУЧИЗ ПАШМАН КѐВАЗНАВА ВУН

Вучиз пашман кѐвазнава вун:
Лувар ханвай лацу лиф хьиз,
Квез жезва ваз рагъ алай югъ
Варз квахънавай мичіи йиф хьиз?

Уьмуьр гѐакъван яргъи яни
Чна квери ийидайвал,
Уьмуьр гѐакъван тѐукъуьл яни
Серківедиз хьиз тлуш гудайвал?!

Хьуетлуьн кѐулухъ гатфар гала
Вилбилрин ван рикіел хукваш.
Тебиатди рекъера чаз
Цуькверикай гуда шабаш...

ГЪАЙИФ КИ ВУН ЯРГЪА АВА

Гъикъван вахт я, вахъ вил галаз
Гъайиф ки вун яргъа ава!
Цуькверин кIунчI гудай за ваз
Гъайиф ки вун яргъа ава!

Гъил-гъилеваз шад жедай чун
РикI-рикIеллаз сад жедай чун,
Яваш-яваш вад жедай чун
Гъайиф ки вун яргъа ава!..

ИИФИЗ ЦУЬКВЕР

Вилнюсдин са дар куьчеда
Цуьквер маса гузвай сада,
Гъяркъуь пешер алай цуьквер
Уьмуьрдин ни галай цуьквер.

Фикирна за жува-жуваз
Кьилелни Варз алаз-алаз;
И йиф гъинай, цуьквер гъинай
Гъетер гъинай, эквер гъинай?!

Цуьквер гвайдан ван акъатна
Хиялрикай зун хкатна —
— Цуьк твах ярдиз хуш къведайвал
Йифен суьгьбет нуш жедайвал!

Г Ъ И К Ъ В А Н В А Х Т Т И Р

Гъикъван вахт тир, гуъзел заз вун такуна
Вуч хъсан я, къе заз мадни ахкуна!

Мекъи йифер, четин йикъар алатна.
Хушбахтвилин декъикъаяр агатна.

Ракъинини чим акъуднач зи чандиз
И кар валай алакьдайкъван хъсандиз!

Агъ! Агъ! А-а-гъ-гъ!!! Зун гъикъванни хушбахт я,
Ярдин нефес хъван хъийидай са вахт я...

В И П І У З А Р А Л К Ъ Е Ж А Л А Р У Ш

Ви пѳузарал къеж ала руш
Муьгъубатдин чиг яни ам?
Са вуч ятІан рикІел хкиз
Зун къе мягьтел хъанва тамам.

Цуьк атана зи хиялдиз —
Цийиз ахъа жезвай са цуьк!
ГъикІ атана зи хиялдиз
Пешери чиг хъвазвай са цуьк!!

ША АКУНРИЗ

Гъетерни Варз такуртІани жеда къвазиз
Вун такуна къвазиз жедач, — ша акунриз!

Рагъ вуч я?
Вун галачир
Дуьня заз пуч я —
Геж тахъана
РикІ тахана
Ша акунриз,
Ша акунриз!

ЗАЗ АХВАРАЙ АКУРДИ

Ам вун тирни, заз ахварай акурди
Зи рикІин кьен, вири жуваз къачурди?!
Шагдагъдизни Шалбуздагъдиз акур хьиз
Ракъинин нур акуна ви цІвелериз.
Къайи дагда а нур илиф тавуна
Ви элкъвей чин вичиз чка акуна...
Ашукъ я зун, ашукъ я зун ви чандал
Къурбанд жедай яр ала заз Ватандал.

К Ы И Л Е Р

Физва хиял	5
Гьуьлуьн шагьвар	7
Капитандин жавабар	8
Кьулан вацгуз салам гуз	9
Вацран са пай	10
Эгеян гьуьлелай Афинадиз	12
Генуя ва адан сурар	13
Велопуладиз	14
КІанибур	16
Алакьич валай	17
Югъ хьурай	18
Африкадин накьварал	19
Дидедиз муштулух	20
Гьуьлел марф	21
Бала хьиз	22
Лув гун цавуз	23
Генералдин кьиникъ	24
Яргунар	27
Кьведар	28
Кьудар	29
Почталюндин мани	35
Гьар гьиниз зун фейитлани	37
КцIар	38
«Лезгия» тIвар алай гьетер	39
Гьидаз кIандач	40
Кифер хразвай	41
Гьамиша вахъ галаз	42

Чун кьвед санал	43
Мехъерилай кьулук	44
Уьмуьрдикай са мани	45
Гуьзгуьдикай вучда вуна	46
Булахдин рехъ хвеца вилив	47
Зун ахварай геж аватна	48
Куз жедани	49
РикIикай мавзолей	50
Вучиз пашман кьвазнава вун	51
Гьайиф ки вун яргъа ава	52
Йифиз цуьквер	53
Гьикьван вахт тир	54
Ви пIузарал кьез ала руш	55
Ша акунриз	56
Заз ахварай акурди	57

Кафланов Гаджибала Яргунви Мирза оглы

БЛАГОВЕСТЬ

СТИХИ

(на лезгинском языке)

Редактор *Ш. Сә'дијев*, Рәссамы *Ж. Аванесов*.
Бәдин редактору *Н. Нәсиров*.
Техники редактору *С. Бағырова*.

Јығылмаға верилмиш 27/V-1974-чү ил. Чапа имзаланмыш .
11/VII-1974-чү ил. ФГ 15547. Кағыз форматы 60×190^{1/2}.
Кағыз № 2. Физики чап вәрәги 1,875. Шәрти чап вәрәги 1,875.
Учот нәшр. вәрәги 1,1. Сифарйш № 228. Тиражы 1550.
Гијмәти 12 гәп.

Азәрбајчан ӨСР Назирләр Советинин Девләт Нәшријјат,
Полиграфија вә Китаб Тичарәти Ишләри Комитәси.
Азәрбајчан Девләт Нәшријјаты,
икы, Нүсү Начыјев күчәси, № 4.
„Гызыл Шәрг“ мәтбәәси,
Закы, Нәзи Асланов күчәси, 80.

Улубдин электрон журе
www.lezgichal.ru

сайтдин кувлекдалди газурнава.